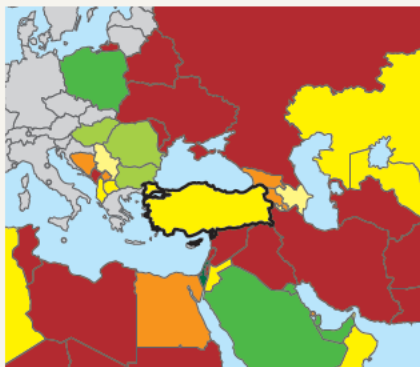

Basfakta (2023)

Folkmängd: 85 miljoner

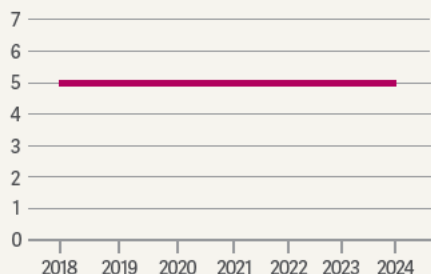
BNP, nominellt: 906 miljarder USD

BNP/capita: 10 622 USD

Landriskklasserna går från 0 till 7.
Ju lägre tal, desto bättre kreditvärdighet.

Landriskklasshistorik

Källa: EKN

Styrkor

- + Medelinkomstland med stor och diversifierad ekonomi.
- + Stabila offentliga finanser.
- + Banksystem med buffertar som klarar en tillfällig ekonomisk nedgång.

Svagheter

- Oförutsägbar makroekonomisk miljö.
- Betydande externfinansiella obalanser.
- Tilltagande politiska spänningar.

Det ekonomiska experimentet är över

Den turkiska ekonomin har under president Erdoğan's styre under den senaste 20-årsperioden vuxit med i genomsnitt 5,5 procent per år. Samtidigt har ambitionen att uppnå tillväxt till varje pris lett till en rad ekonomiska kriser under de senaste åren, vilka haft sin grund i att tillväxten framför allt uppnåts genom hög kreditväxt snarare än produktivitet utveckling eller förbättrad konkurrenskraft. Inflationen har sedan 2021 uppgått till i genomsnitt 55 procent i årstakt och Erdoğan's allt hårdare grepp om statsapparaten – landet har nu sin femte centralbankschef sedan 2019 - har delvis skrämt bort utländskt kapital från Turkiet.

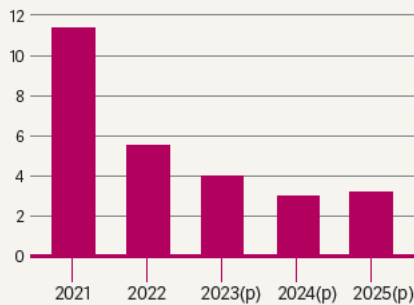
Efter presidentvalet tidigare i år, då Erdoğan säkrade mandatet att styra landet i ytterligare fem år, har en 180-gradig omläggning av den kombinerade penning- och finanspolitiken skett. Låga räntor var tidigare en grundval i den ekonomiska politiken, vilken syftade till att stimulera en kreditdriven tillväxt samtidigt som staten spenderade tiotals miljarder USD i indirekta valutainterventioner för att begränsa liran's deprecieringstakt. En stark inhemsk efterfrågan stimulerad av kreditillgången kombinerat med en övervärderad växelkurs har bidragit till betydande bytesbalansunderskott (-3,2 % i genomsnitt senaste årtiondet), vilka till stor del har finansierats genom korta krediter i utländsk valuta. I samband med presidentvalet i maj 2023 var landets valutareserv på den lägsta nivån sedan 2002 i bruttotermerna och negativ i nettotermerna. Därefter har landet övergett den okonventionella penningpolitiken. Ett nytt ekonomiskt team har utnämnts, vilket inkluderar en ny finansminister samt centralbankschef. Sedan maj har styr-räntorna höjts i snabb takt för att bekämpa den rådande höginflationsmiljön. En stegvis avveckling av befintliga offentligfinansiella åtgärder som syftat till att begränsa deprecieringstakten har gjorts, vilket bidragit till att liran hittills deprecierat med 55 procent under året.

Turkiet är den 17:e största ekonomin i världen i BNP-termer. Ekonomin är öppen (exporten uppgår till över 40 procent av BNP) och diversifierad. Demografin är gynnsam, med en medianålder på 33 år (jmf. 44 år i EU) och en årlig befolkningstillväxt på 1,3 procent (jmf. 0,1 procent i EU). Den privata sektorn är sofistikerad, exportorienterad, motståndskraftig och främjas av landets tullunion med EU som absorberar mer än 40 procent av varuexporten och en fjärdedel av tjänsteexporten. Landets statsskuld uppgår till 34 procent av BNP, vilket är lågt i jämförelse med andra tillväxtländer. Budgetunderskotten väntas minska under de kommande åren efter att inkomstförstärkningar genom ökning av moms-satser och bränsleskatter genomförts under sommaren. Riskbilden domineras av den svaga externa positionen till följd av det stora externa finansieringsbehovet, låg nivå av valutareserver och bytesbalansunderskott. Underskotten finansieras till stor del av korta krediter i utländsk valuta.

Vad kommer härnäst?

Turkiets nya ekonomiska tillväxtmodell bygger i lägre grad på inhemsk konsumtion och mer på export och investeringar. En förutsättning för denna plan är att Turkiet lyckas återuppbygga förtroendet från utländska investerare, vilket inte är en självklarhet efter många år av ombytlig regleringsmiljö som gjort många skeptiska till landet. Positivt i sammanhanget är att landet har fortsatt tillgång till de internationella kapitalmarknaderna och att en del begynnande

BNP tillväxt (fasta priser, % per år)

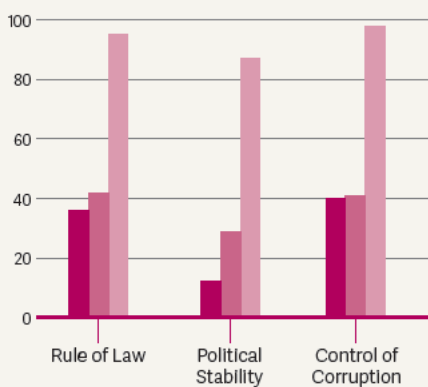
Källa: IMFWEQ, Macrobond

tecken på att den nya policyinriktningen har effekt har kunnat skönjas. Bytesbalansen för september visade på överskott (en av två månader med överskott under de senaste 24 månaderna). Samtidigt har valutareserven ökat från 50 miljarder USD i maj till 74 miljarder, enligt centralbanken. Även konsumtionen har mattats av till följd av ökade räntekostnader som även ökar andelen banktillgodohavanden i lokal valuta och begränsar den finansiella sektorns "dollarisering", vilken har accelererat sedan 2022.

Den påbörjade ombalanseringen av ekonomin väntas enligt IMF leda till att tillväxten mattas av från 5,5 procent 2022 till 3,0 procent 2024 samtidigt som inflationstakten sjunker till 46 procent vid utgången av 2024 (från 72 procent vid slutet av 2022). Det är svårt att bedöma hur uthållig den nuvarande policyinriktningen är, delvis eftersom den ökade maktkoncentrationen till presidentämbetet gör beslutsfattandet mer oförutsägbart. De planerade kommunalvalen i både Ankara och Istanbul under mars 2024 blir därför ett lackmusttest för regeringspartiet AKP, som vill vinna tillbaka makten i de båda städerna. Men frågan är hur mycket tålmod väljarna har med en svagare ekonomisk tillväxt, speciellt under ett valår.

På längre sikt står landet inför flera utmaningar utöver riskerna kopplade till betalningsbalansen. Politisk oro med en regering som uppfattas som alltmer auktoritär har fått det folkliga missnöjet att öka, vilket också bidrar till att utländska investerare tvekar om nya satsningar. Dessa spänningar riskerar att förvärra de ekonomiska problemen i form nya plötsliga kapitalutflöden och valutafall. Bara genom långsiktiga strukturreformer kan den sårbarheten minska. Finanspolitiskt finns det för närvarande utrymme, men regeringens reformvilja har tidigare visat sig vara temporär och nyckfull.

Affärsmiljö

■ Turkiet
■ Mellanöstern
■ Sverige

Ranking mellan 0 (sämst) och 100 (bäst)

Källa: Världsbanken, Macrobond

Affärsmiljön

Världsbanken rankar Turkiets företagsklimat på plats 33 av 190 länder, i linje med länderna på Balkan och i Östeuropa, men bättre än grannländerna i Mellanöstern (2020). Styrkor är bland annat tillgången till kreditinformation, låga handels hinder och möjligheten att driva igenom kontrakt. EU-reformer inom rättsväsendet genomfördes i början av 2000-talet och har kommit en bit på vägen. Nya domstolar för kommersiella tvister har inrättats, men problemen i form av tidsödande rättsprocesser kvarstår. Politiska ingripanden påverkar enskilda sektorer och företag. Enligt flera bedömare är ekonomin idag mindre regelstyrd än tidigare. I Transparency Internationals Corruption Index ses en negativ trend de senaste åren och Turkiet rankas på plats 101 av 180 länder. Världsbankens Governance Indicators (WBI) rankar Turkiet kring genomsnittet för samtliga mått avseende institutioners och regleringsmiljöns kvalitet. I samtliga av måtten ses dock en negativ trend i landet under det senaste årtiondet. Den turkiska företags- och banksektorn är van vid kriser och har tidigare visat sig vara motståndskraftig mot landets svaga externa position och inhemsk finansiell turbulens. Den privata sektorn är särskilt utsatt för en svagare lira då företag svarar fören stor del av utlandsskulden.

Turkiska banker är lönsamma, välkapitaliserade och förhållandevis välskötta. En hög lönsamhet, trots en svår makroekonomisk miljö, förklaras av att bankerna idag kan göra visst räntearbitrage tack vare den nuvarande räntepolitiken. Kapitalkäckningen är i genomsnitt 18 procent. Tillgångskvaliteten är på pappret ännu god. Den genomsnittliga nivån på andelen dåliga lån (NPL) är låg, knappt

Svensk export till Turkiet

	MSEK
2022	20 445
2021	15 159
2020	14 808
2019	13 142
2018	14 269

Källa: SCB

EKN:s engagemang

	MSEK
Garantier	13 325
Utfästelser	1 448

två procent och har varit sjunkande under flera år. Dock maskeras andel dåliga lån av en expansiv kreditillväxt över 50 procent per år sedan 2022. Problemlånen utgörs främst av lån till bygg-, tillverkning-, kraft- och turistsektorerna. På sikt väntas bankernas tillgångskvalitet försämrans av den dämpade ekonomiska tillväxten från 2024 och lägre kreditillväxt. De främsta systemriskerna är bankernas beroende av extern finansiering som kommer lämna sektorn exponerad för globala finansieringsvillkor och riskapitit samt valutavolatilitet under de kommande åren.

EKN:s policy

EKN klassificerar Turkiet i landriskklass 5 av 7 sedan 2018, en bedömning som görs i samverkan med OECD. Turkiet nedgraderades till landriskklass 5 från 4 2018 på grund av ökade ekonomiska obalanser. Normal riskprövning gäller för alla köparkategorier. Budgetdisciplin och relativt starka statsfinanser motiverar normal riskprövning för offentliga motparter. För affärer med banker som motpart finns inga restriktioner.

EKN:s åtagande och erfarenhet

EKN har under perioden 2018 – 2022 ställt ut garantier i 414 affärer, till ett sammanlagt belopp om knappt 19 miljarder kronor, för svenska företag som exporterar till Turkiet. Engagemanget domineras av infrastruktur- och transportsektorerna, men även telekomsektorn är stor. Efterfrågan på EKN:s garantier har ökat sedan 2018 efter den ekonomiska turbulensen 2021 och på grund av det försämrade riskläget. Rembursgarantier, där EKN delar risk med banker som bekräftar rembursen för svensk exportörs räkning och där motparterna är turkiska banker, har ökat under rådande finansiella turbulens och utgör stor del av garantigivningen.

EKN:s betalningserfarenhet är god. Betalningsdröjsmål förekommer, men skadeutbetalningarna har förblivit små. Endast ett par mindre affärer har skadereglerats sedan 2018. Majoriteten av problem-affärerna har varit inom konjunktur känsliga branscher såsom gruv- och entreprenadsektorerna. Återvinningsprocesserna har varit tröga. EKN:s erfarenhet vid konkurs är att fordran, enligt turkisk konkurslagstiftning, konverteras till lira.